

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет журналістики, реклами та видавничої справи
Кафедра періодичної преси та медіаредагування

Силабус навчальної дисципліни

Фантастичне в мистецтві

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Галузь знань:	06 Журналістика
Спеціальність:	061 Журналістика
Спеціалізація:	
Освітньо-професійна програма:	Журналістика
Семестр, рік навчання:	3 2
Статус дисципліни:	Вибіркова
Обсяг:	3 кредити, 90 год., з яких: 16 год. лекцій, 14 год. практичних занять
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладач:	Валентина Борисівна МУСІЙ , доктор філологічних наук, в.о. завідувача кафедри періодичної преси та медіаредагування
Контактна інформація:	v.musii@onu.edu.ua
Робоче місце:	бульвар Французький, 24/26, кафедра періодичної преси та медіаредагування (ауд. 71)
Консультації:	За затвердженим графіком
Передреквізити:	Вступ до спеціальності: журналістика та соціальні комунікації», «Історія України та української культури»
Постреквізити:	«Проблематика ЗМІ», «Медіавплив»
Мета навчальної дисципліни:	Надання здобувачам інформації про історичний розвиток культури, у першу чергу – про зміни, точніше – коливання у розумінні взаємин між мистецтвом та дійсністю (як їх ототожнення, так і обмеження мистецтва суто естетичною функцією або, навпаки, впевненість у теургічній владі мистецтва), про соціальну, терапевтичну функції мистецтва; поглиблення уявлень здобувачів про здібності людини: її уяви (як відомо, одна з функцій міфу – імагінативна, тобто креативна діяльність людини у стані натхнення), її психіки, у тому числі і здібності передбачити майбутнє; формування уявлення про мистецтво не тільки з точки зору його як прояву таланту митця або джерела насолоди читача (глядача, слухача) але як могутнього засобу впливу на стан світу.
Завдання навчальної дисципліни:	

	- розгляд концепцій сутності поняття «вимисел» у культурології, соціології, філософії. - формування уявлення про сутність категорій «первинна умовність» і «вторинна умовність» - формування уявлення про витoki мистецтва та роль мистецтва в історії людства на різних етапах його існування. - обговорення концепцій реальності у сучасній науці. - розвиток культурологічної ерудиції здобувачів, їхнього розуміння витворів мистецтва, вміння коментувати образну систему та систему мотивів у витворах мистецтва.
Очікувані результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: - у чому полягає умовність мистецтва, сутність первинної та вторинної умовності; - як поступово розвивалося розуміння сутності мистецтва та його функцій у суспільстві; - основні концепції реальності, у тому числі – характер впливу постмодерної доби на трактування взаємин між мистецтвом та дійсністю; - що таке образність мистецтва, які рівні образності існують; - у чому полягає сутність терапевтичної функції мистецтва вміти: - розрізняти такі мистецькі стратегії як домисел та вимисел; - застосовувати отримані знання для виявлення специфіки образності в художньому та нехудожньому тексті - інтерпретувати художній твір з точки зору тих мистецьких стратегій, які було застосовано його автором; - мотивувати авторську концепцію, яку було втілено в мистецький твір, виявляти засади використання автором фантастичної образності (автор – медіум або міфотворець в момент створення свого твору)
Зміст навчальної дисципліни:	Тема 1. Сутність категорій «вимисел», «домисел», «умовність». Тема 2. Міфологічні уявлення як підґрунтя ототожнення ідеального (малюнок, слово) та реального (здійснення того, що зображено або виражено вербально - вплив заклинання на стан світу та людини) і використання міфологічних уявлень митцем в його творчості (мотив оживаючого портрету в літературі). Тема 3. Ритуал в історії людства, ритуальна настанова іконопису, мистецтво як теургія. Тема 4. Мистецтво як передбачення майбутнього. Тема 5. Арт-терапія: сутність поняття, арт-терапевтична настанова занять живописом, арт-терапевтичний вплив музичного та літературного твору; вирішення питань арт-терапії на сторінках ЗМІ. Тема 6. Вторинна умовність у творах художньої літератури; авторський міф і міфопоетичний твір (спільне та специфічні ознаки). Звернення до фантастичних образів та мотивів у різних видах мистецтва (музика, живопис, скульптура).
Методи навчання:	Лекція, розповідь, пояснення, бесіда, евристична бесіда, інструктаж

Рекомендована література:	Основна: 1. Арєнєв В. Слон, що кукурікає: як розбиратися у жанрах фантастики. <i>Читомо</i>. URL: http://www.chytomo.com/blogs/slon-shho-kukurikaye-yakrozibratisya-u-zhabrax-fantastiki 2. Денисюк Н., Джиджора Л. Фікційність мистецького світу у праці Петера Ламарка та стейна Олсена «Truth, Fiction, and Literature». <i>Studia methodologica</i>. Тернопіль, 2013. Вип.35. С.106 – 109. 3. Дудар О.П. Синестезія й естетичний досвід людини у контексті художньо-творчої та художньо-рецептивної діяльності: релаксаційний, компенсаторний, терапевтичний моменти. <i>Вісник Житомирського державного університету</i>. 2015. Вип.2 (80). Філософські науки. С.3-8. 4. Колосніченко О.В., Бризгунова М.С., Михайлюк О.Ю., Косточка А.О. Жанр фентезі: архетипи оживші в сучасних об'єктах дизайну. <i>Art and Design</i>. 2023. № 2. С.132 – 140. 5. Логвіненко Н. Фентезі як вид фантастичної прози. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2014. № 5. С.38-40 Додаткова: 1. Мусій В.Б. Система семантичних опозицій в сучасній антиутопії (роман Крістіни Далчер «Голос»). <i>Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)</i>. Київ, 2024. № 2 (20). С.247 – 260. DOI: https://doi.org/10/52058/2786-6165-2024-2(20)-247-260 2. Мусій В.Б. Феномен двійництва в світовій літературі крізь призму міфопоетики: Монографія. Одеса: Видавець С.Л. Назарчук, 2024. 136 с. (7,9 др.арк.). 3. Побережна Г. Музикотерапія як інноваційна технологія особистісного розвитку. <i>Вища освіта України: теоретичний та науково-практичний часопис</i>. 2010. № 3 (38). С.87-97. 4. Шпак І.В. Жанрова природа фентезі. <i>Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. Серія літературознавства</i>. 2019. № 6. С.34 – 40.
Оцінювання:	Поточний і періодичний контроль: усне опитування, оцінювання активності на семінарі, оцінювання виконання студентами завдань для самостійної роботи у тому числі й виконання ними презентацій за окремими темами. Підсумковий контроль: залік Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»): <i>Відвідування занять</i> <i>Регуляція пропусків</i> <i>Дедлайни та перескладання</i> <i>Політика академічної доброчесності</i> <i>Використання електронних пристроїв на занятті</i> <i>Комунікація</i>	Відвідування семінарських занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (poloz-org-osvit-process_2022.pdf).
	Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії.
	Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennyaantiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))
	Під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.
	Всі робочі оголошення або надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту або Google-клас, або Telegram. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.